

Projev - Žitná ulice, 17. 11. 2016, Mgr. Michal Zima

Vážená paní ministryně, vážený pane ministře, Vaše Magnificence páni rektori, drazí přítomní,

aktivita, ctižádostivost a smysl pro správnou věc. To jsou jen některé z vlastností, kterými se vyznačovali pekařský dělník Václav Sedláček a student medicíny Jan Opletal, dva mladí muži, jejichž památku si již desátým rokem připomínáme zde v Žitné ulici díky Studentské komoře Rady vysokých škol.

28. října 1939 si studenti připomínali založení samostatného československého státu a vyjádřili svůj nesouhlas s tehdejší společenskou a politickou situací. Nacističtí okupanti odpověděli střelbou. Střelbou, při které byl přímo zde zabit Václav Sedláček a zraněn Jan Opletal, který svým zraněním posléze podlehl. To, co následovalo, všichni známe. Došlo k uzavření českých vysokých škol, internaci stovek studentů do koncentračních táborů a také k popravám. Ani brutální útlak však nezastavil touhu studentů vyjádřit se. I přes jasné riziko perzekuce se tehdy nezastavili a udělali to, co považovali za správné. Jejich odvaha a statečnost je teď zdrojem naší národní hrdosti i identity. Státní svátky proto i dnes znamenají příležitost projevit svůj názor, odkázat se k minulým činům a nezapomenout na ně. Přesně tak tomu bylo i v listopadu 1989, kdy si studenti pokojně připomínali události, které proběhly 50 let předtím. Tato aktivita nakonec donutila totalitní režim, aby ukázal svou pravou tvář a následně padl.

Nic z toho by se však pravděpodobně nestalo nebýt aktivních studentů, kteří chtěli vyjádřit svůj názor a ke kterým se přidali i ostatní. Měli chuť a vůli komentovat a spoluutvářet společnost. V této souvislosti je nyní nasnadě položit si otázku, zda jsou stále aktivita, ctižádostivost, smysl pro správnou věc a vůle podílet se na směřování společnosti aktuální u dnešních studentů tak, jako tomu bylo v případě Jana Opletala a jeho kolegyň a kolegů? Proč se potýkáme s mizivou účastí během voleb do orgánů akademických samospráv, proč nás tak málo zajímá hodnocení kvality výuky? Nepřeceňujeme akademické tituly a nesnižujeme proto samotné vzdělávání? Byli by vůbec dnešní studenti schopni zopakovat to, co jejich předchůdci ze studentských reformních hnutí 30., 60. a 80. let?

Já pevně věřím, že ano! Doufám, že apatie, která se v souvislosti s českým studentstvem objevuje, je pouhý prelud. 17. listopad roku 2016 a všechny aktivity kolem něj mi to jen potvrzují. Věřím, že čeští studenti konečně vystoupili z letargie, že nezapomněli na svou úlohu

ve společnosti a že opět budou slyšet. A nemyslím tím jen vysokoškoláky. Vzdělání je jeden organismus, který nelze dělit na stupně. Je třeba k němu přistupovat jako k celku. Jsem proto velice rád, že zde dnes vystoupí i zástupkyně Národního parlamentu dětí a mládeže, tedy reprezentace středoškolských studentů, kteří zanedlouho nahradí v tomto snažení naši generaci. Tato soudržnost studentů a kontinuita pak budou jistě dostatečnou garancí k tomu, abychom na odkazy 17. listopadů nikdy nezapomněli. Je to totiž náš svátek a nejde o nic menšího než o naši těžce vydobytou svobodu.

Svoboda a demokracie jsou totiž atributy, za které je třeba bojovat dnes a denně, které je zapotřebí neustále kultivovat. Jako studenti musíme svou roli strážců demokratických hodnot a principů hájit, jako to činili naši předchůdci. Je naší povinností přebírat tento odkaz a nezapomenout. Historie nám již mnohokrát prokázala, že na oltář svobody byly přineseny i oběti nejvyšší. Jan Opletal i Václav Sedláček jsou toho důkazem. Proto nikdy nedovolme, aby se historie musela opakovat. Jedině tak totiž můžeme skutečně uctít jejich památku.

Děkuji vám za pozornost.